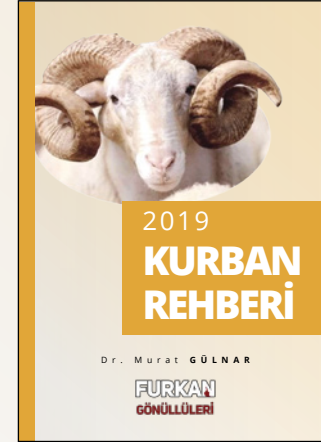

KURBAN REHBERİ

FURKAN
GÖNÜLLÜLERİ

Hazırlayan
Dr. Murat **GÜLNAR**

İÇİNDEKİLER

- 1 Önsöz
- 3 Kurban Nedir? | Kurbanın Tarifi | Kurbanın Tarihiçesi
- 4 Kurban Kesilmesinin Meşruiyeti ve Delili
- 5 Kurban Kesmenin Amacı
- 6 Kurbanın Önemi ve Mesajı
- 6 Kurban Teslimiyettir
- 7 Kurban İbrahimî Bir Eylemdir!
- 8 Kurbana Dair Bazı Meseleler | Kurbanın Keyfiyeti
- 8 Kurbanın Cinsine Göre Kesilme Yaşı ve Bazı Özellikleri
- 9 Bir Hayvanın Kurban Edilmesine Engel Olan Durumlar
- 9 Bir Hayvanın Kurban Edilmesine Engel Olmayan Durumlar
- 10 Kurban Kesmenin Hükümü | Kurbanın Kesilme Vakti
- 11 Kurban Nasıl Kesilir?
- 12 Kurban Eti ve Derisi Nasıl Değerlendirilir? | Teşrik Tekbirleri
- 13 Kurban Çeşitleri
- 15 Kurban Dair Bazı Sorular
- 15 Ölü Kurbanı Diye Bir Kurban Çeşidi Var Mıdır?
- 15 Hz. Peygamber Adına Kurban Kesilebilir Mi?
- 16 Kurban Kesmek Yerine Bedelinin Sadaka Olarak Verilmesi Caiz midir?
- 17 Yolcunun/Seferî Olanın Kurban Kesmesi Gerekir Mi?
- 17 Akika, Adak, Udhiyye ve Nafile Kurbanlar İçin Aynı Büyükbaş Hayvana Ortak Olunabilir Mi?
- 18 Vekâleten Kurban Kesilmesi

ÖNSÖZ

Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allah Azze ve Celle'ye, salat ve selam O'nun yüce Nebisi, en güzel örnek Hz. Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e, temiz ailesine, ashabına ve bu yolda mücadele eden tüm Müslümanların üzerine olsun.

Kıymetli kardeşlerim! Hiç şüphesiz insanın yaratılış gayesi Allah Azze ve Celle'ye ibadettir. Kulluk hayatın tüm alanlarını kapsamaktadır. Kâinatta zerreden küreye hiçbir şeyi gayesiz yaratmayan ve başıboş bırakmayan Allah Azze ve Celle, insanı da boşuna yaratmamış, ona halifelik gibi mühim bir vazife yüklemiştir. Rabbimiz, bu vazifenin inceliklerini, nasıl en güzel şekilde yerine getirileceğinin ipuçlarını da yine insan nev'inden olan Peygamberler ve onlara verdiği kitaplarla açıklamış, insanı hiçbir adımda yalnız ve yarımsız bırakmamıştır. Ayetin ifadesiyle **"De ki: 'Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim (kurbanım), hayatım ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah içindir'"**¹ dememiz istenmiştir. Meseleye böyle bakıldığında hayatın tümü kulluk dairesi içinde olmaktadır. İnsanın halifelik görevini yerine getirirken Rabbiyle olan irtibatının sağlam olması, İslam üzere olan fitratını muhafazasıyla ve aynı zamanda ibadetlerini şuurlu bir şekilde yapmasıyla mümkündür.

Bu anlamda her bir ibadet (namaz, oruç, hac, zekât gibi) kulluğumuzun bir parçasıdır. Yani Allah'ın yapmamızı istediği ibadetleri yaptığımızda her bir ibadetle bir yönümüz boyanmaktadır. Bu parçaların birleşiminden Allah'ın istediği boya (kulluk modeli) ortaya çıkar, işte o model hem kendisini hem de içinde yaşadığı toplumu değiştirebilir. İnsanlar ve toplumlar fitratlarında var olan dine, Allah'ın boyasına dönmedikçe ideolojilerin pençesinden kurtulamaz, huzura kavuşamazlar. Rabbimiz, yüce kitabında bundan şöyle bahseder: **"Allah'ın boyası! (Sıbğatallah), Allah'tan daha iyi boyası olan kim?"**²

Elinizdeki kitapçık, bu ibadetlerden biri olan kurban ibadetinin anlaşılması yani kurbanın önemine ve mesajlarına dikkat edilmesiyle birlikte Allah Azze ve Celle'nin rızasına yakınlık (kurbiyyet) elde edilmesi amacıyla derlendi. Rabbim her bir ibadetimizi kendi katında kabul eylesin, razı olacağı kulluk şuuruna eriştirsin. Kurban Bayramı'nda Allah için kurban kestiğimiz gibi yeri geldiğinde bizi Allah'tan ve O'nun davasından alıkoyacak her şeyle alakamızı kesebilmeyi bizlere nasip etsin. Âmin.

1. En'am, 162
2. Bakara, 138

*“Rabbin için namaz kıl,
kurban kes”*

Kevser, 2

Kurban Nedir?

KURBANIN TARİFİ

Kurban kelimesi lügatte; yakınlık, yakınlaşma manalarına gelir. İstilahta ise; Allah Azze ve Celle'nin rızasını ve yakınlığını kastederek sırf ibadet (yani kulluk) maksadıyla Kurban Bayramı'nın ilk üç gününde belirli şartları taşıyan koyun, keçi, sığır ve deveden herhangi birini usulüne göre kesmek demektir.

KURBANIN TARİHÇESİ

Kurban ibadetinin tarihi oldukça eskidir. Hz. İbrahim Aleyhisselam'ın oğlu İsmail'i kurban etme kıssası en meşhuru olmakla birlikte aslında Allah'a kurban/adak sunma hadisesi Hz. Âdem Aleyhisselam'ın iki oğluyla başlar. Bu durum bize Allah için adak sunmanın/Kurban kesmenin ilk insanla başladığı bilgisini vermektedir.

“Ey Habibim!) Onlara, Âdem'in iki oğlunun haberini gerçek olarak oku. Hani ikisi de birer kurban sunmuşlardı da birinden kabul edilmiş, ötekinden kabul edilmemişti...”¹

Ayrıca şu ayet de kurban kesmenin her ümmette var olduğunu gösteren bir delildir: *“Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine ismini ansınlar diye bir ibadet (kurban kesme) yeri yaptık. İşte sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. Şu hâlde yalnız O'na teslim olun. İtaat eden o tevazu sahiplerini müjdele!”²*

Peygamber Efendimiz tarafından dinî bir vecibe olarak tebliğ edilen ve Müslümanlarca ifa edilen kurban ibadetinin temelleri ise Hz. İbrahim Aleyhisselam ile oğlu İsmail arasında vuku bulan hadiseye kadar uzanır.

Bu hadise Kur'an-ı Kerim'de şöyle bildirilmektedir:

"(İbrahim) 'Ey Rabbim! Bana salihlerden (olacak bir çocuk) bağışla' (dedi). Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik. Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona:

'Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?' dedi.

O da: 'Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah benisabredenlerden bulacaksınız!' dedi.

Nihayet her ikisi de (Allah'ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yüz üstü yere yatırınca, ona şöyle seslendik:

'Ey İbrahim! Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız.' Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır. Biz, (İbrahim'e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail'i) kurtardık. Sonradan gelenler arasında ona güzel bir anı bıraktık. İbrahim'e selam olsun."¹³

KURBAN KESİLMESİNİN MEŞRUIYETİ VE DELİLİ

Kurban; Yüce Allah'ın rahmetine yakınlaşmak için ibadet maksadıyla kesilen özel hayvandır. Kurban hicretin 2. yılında meşru kılınmıştır, meşruiyeti ise; Kur'an, Sünnet ve icmâ ile sabittir.

Rabbimiz Yüce Kitabında; **"Biz, her ümmete (Kurban kesmeye uygun) hayvan cinsinden kendilerine rızık olarak verdiklerimiz üzerine Allah'ın adını ansınlar diye kurban kesmeyi gerekli kıldık..."¹⁴** buyurarak bu emrin yerine getirilmesini farz kılmıştır. Yine **"Rabbin için namaz kıl ve kurban kes"¹⁵** buyurulmuştur.

Hız. Âişe Radiyallahu Anha'dan rivayet edildiğine göre, Rasulullah Efendimiz şöyle buyurmuştur: **"İnsanoğlu Kurban (Bayramı) günü, Allah'a, kan akıtmaktan daha sevimli bir amel yapamaz. Zira, kesilen hayvan, kıyamet günü boynuzlarıyla, kılılarıyla, tırnaklarıyla (Allah'ın huzuruna) gelecektir. Hayvanın kanı yere düşmezden önce Allah indinde yüce bir mevkiye ulaşır. Öyle ise, onu gönül hoşluğu ile ifa edin."¹⁶**

Asr-ı Saadetten bu yana Ehli Sünnet âlimlerinden hiçbirisi kurban kesmenin meşru bir ibadet olduğunun aksine bir görüş beyan etmemiş ve bu hususta ümmetin ittifakı (icmâ) vaki olmuştur.

KURBAN KESMENİN AMACI

Kurban bir ibadettir ve ibadette asıl olan Allah'ın rızasıdır. Tüm ibadetler için ortak nokta olan niyetin yalnız Allah rızası için olması kurban için de geçerlidir. Bir kimsenin niyeti sadece et yemek veya çoluk çocuğunun başkasının eline bakmaması, et yemekten mahrum olmaması ise veya mahalle baskısı hissederek "kesmezsem insanlar ne der" diye kesiyorsa bu kişinin kurbanı caiz olmaz. Bu husus önemlidir. Hatta büyük baş kesmek için bir araya gelen ortaklardan birisinin niyeti sadece et yemek olursa diğerlerinin de kurbanı geçerli olmaz. Kurbanlar Allah ve Rasulü emrettiği için ve sırf Allah'ın rızasını kazanmak için kesilir. Kurbanın etinden, derisinden istifade edilebilir ancak bunlar maksat değildir. Asıl maksadın ne olduğunu Kur'an bize bildiriyor: "Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır. Ancak sizden O'na yalnız takva ulaşır."¹⁷

"... Kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık) hayvanlar üzerine belli günlerde (onları kurban ederken) Allah'ın adını ansınlar. Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yedinin."

Hacc Suresi, 28

1. Mâide, 27
2. Hac, 34
3. Saffat, 100-109
4. Hac, 34
5. Kevser, 2
6. Tirmizî, Edâhî, 1
7. Hac, 37

Kurbanın Önemi ve Mesajı

KURBAN TESLİMİYETTİR*

Allah Azze ve Celle bütün insanlardan, her meselede anlasalar da anlamasalar da teslimiyet göstermelerini ister. İnsan, içkinin haram olmasının sebebini anlamayabilir ama teslimiyet göstermesi gerekir. Ve yine bir kadın Allah'ın kendisine başörtüsünü emretme sebebini anlamayabilir veya bu kendisine zor da gelebilir. Fakat *"Rabbim emrediyor"* deyip o şekilde örtünmesi gerekir. İşte teslimiyet budur. Nice insanlar vardır ki onlardan şöyle sözler duyarsınız: *"Dinin bütün emirlerini anlıyorum da bu zamanda faizin haram olmasını anlayamıyorum."* Bu noktada bilinmesi gereken şudur: Allah, hikmetini anlayamasak da bizden teslimiyet istemektedir. Teslimiyeti öğrenelim diye de Kur'an'da teslimiyet örneklerini bize sunmaktadır: *"Rabbi ona (İbrahim'e) 'Teslim ol' dedi, O da 'Ben âlemlerin Rabbine teslim oldum'"* dedi.

Allah Azze ve Celle, İbrahim Aleyhisselam'ı ne ile imtihan ettiyse hepsini kazandı. Rabbi, teslimiyetin sembolü olan Hz. İbrahim'e bir rüya göstermişti. Dedi ki: *"Ey Oğulcağızım, ben rüyamda seni boğazladığımı görüyorum."* Peygamberlerin rüyası bizim rüyalarımıza benzemez, peygamberlerin rüyası vahiydir. O yüzden Peygamberler rüyalarında emredileni yapmak zorundadırlar. Oğlu İsmail'e: *"Bak bakalım evladım ben rüyamda böyle gördüm, senin görüşün nedir, sen ne diyorsun?"* diyordu. Bir baba bunu evladına söylerken nasıl zorlanmıştı kim bilir? İbrahim Aleyhisselam'ın yerine koyun kendinizi. Yıllarca beklemiş, *"Rabbim bana salih bir evlat ver"* diye dua etmiş, bir İsmail'i olsun istemiş ve bu duasının sonucunda Allah ona bir evlat nasip etmiş. 80-90 yaşlarında, dede olacağı bir yaşta baba olmuş ve Allah kendisine, "oğlunu keseceksin" diye emrediyor. Bunu bir baba evladına nasıl söyler?

İşte Kur'an bu yüzden sürekli bize Hz. İbrahim'i Allah'ın nasıl imtihanlardan geçirdiğini ve o imtihanları nasıl kazandığını anlatır. Evladı da onun gibidir. *"Babacığım emrolunduğun şeyi yap, inşaallah beni sabredenlerden bulacaksın"*² demiştir. Hz. İbrahim'e ne kadar zor ise Hz. İsmail'e de o kadar zordur bunu söylemek. *"Rabbim mi emrediyor bunu sana?", "Evet bana bunu Rabbim emrediyor."* *"O halde O'nun dediğini yap babacığım."* Bu şekilde ikisi de Allah'a teslimiyet içerisinde yapmaları gerekenleri yaptılar. Hz. İbrahim eline bıçağı almış, oğlu İsmail de yere yatmış bekliyordu. Allah'ın muradı ise onlara sadece teslimiyeti öğretmekti. Onlar Allah'a teslim olmakla gelecek kuşaklar için teslimiyetin sembolü oldular.^{3*}

KURBAN İBRAHİMİ BİR EYLEMDİR!*

"Kurban, Allah tarafından Müslümanlara emredilen ve böylelikle kalplerindeki dünyevî sevgilerden onları arındıran Hz. İbrahim'den bu yana süregelen bir ibadettir. Bugün bir tarafta kurbanını kesip ruhunu anlamayanlar, diğer tarafta ruhunu anlamadığı gibi şeklini de kabul etmeyenler var. Bir tarafta hakkın kurbanları, diğer tarafta bâtılın kurbanları var. İslam âleminin derin acılar içinde inlediği şu zor dönemde düştüğümüz durumun, kurbanın bize vermeye çalıştığı ruhun anlaşılması ile yakından ilgisi vardır. Evet, kalplerde dünya sevgisi arttıkça arttı, kimse artık İsmailini feda etmiyor. Hâlbuki her insanın bir İsmail'i var. Adı ne olursa olsun, en sevdiği şey kişinin İsmail'idir. İsmail varsa kesmek de var. Zaten İsmail kesmek için, kesip yücelmek için değil miydi? İsmail bir imtihan basamağıdır, onunla yükselmek de kaybedip düşmek de insanın elinde. Müslümanlar İsmailini kesmek yerine İsmailini daha da çoğalttılar. Her gün dünyaya daha çok bağlandılar. Dünyaya bağlandıkça da Allah'tan ve O'nun davasından daha da uzaklaştılar. Şimdi artık kimse rahat evlerini, lüks otomobillerini, çok sevdiği evlatlarını, yüksek(!) makamlarını Allah için feda edemiyor. İsmail kesilmek yerine köşe bucak saklanıyor. Allah da kendi davası uğrunda kesilmeyen İsmailinin bedelini düşmanı başımıza musallat ederek bizden istiyor. Kesilmeyen bir İsmail yerine, binlercesini kurban vermek zorunda kalıyoruz. Bugün ödediğimiz kefareti; kesilmeyen, kalpte büyütülen dünyevî sevgilerin kefaretidir. İsmailini kesemeyenler, bundan çok daha ağır kefareti ödemek zorunda kalacaklarını bilmelidirler."⁴

Kurbana Dair Bazı Meseleler

KURBANIN KEYFİYETİ

Kurban sadece koyun, keçi, deve ve sığır cinsinden olan hayvanlardan kesilir. Mandalar da sığır cinsindedir. Tavuk, horoz ve kaz gibi küçükbaş- evcil hayvanlardan, etleri yenen vahşi hayvanlardan kurban olmaz. Bunları kurban niyetiyle kesmek tahrimen mekruhtur. İbadetleri ve bu ibadetlerin vasıflarını ancak şarî-i hakîm olan Allah ve O'nun Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem belirler, tayin eder. Bu iki merci dışında hiç kimse ibadetler hususunda herhangi bir şekilde tayinde bulunamaz. Dolayısıyla hangi hayvanın kesileceği, hangisinin kaç kişi yerine geçeceği ve vasıfları Kur'an ve Sünnetle tayin edilmiştir. Âlimlerimiz de bu hususta ittifak etmişlerdir. Zira ne Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den ne de Sahabe-i Kiram'dan bunların (keçi, koyun, deve ve sığır) dışında hayvanların kurban edildiğine veya edilebileceğine dair herhangi bir nakil gelmiş değildir.

KURBANIN CİNSİNE GÖRE KESİLME YAŞI VE BAZI ÖZELLİKLERİ

Kurbanlık hayvanların (koyun, keçi, sığır ve deve) hem dışısından hem de erkekinden kurban olur. Fakat koyun ve keçinin erkeği daha efdaldir. Koyun ve keçi bir yaşını, sığır iki yaşını, deve ise beş yaşını doldurmadan kesilmemelidir. Ancak koyun altı ayı tamamladığında (yani yedi veya sekiz aylık olduğunda) bir yaşını doldurmuş gibi gösterişli durumda olur ise, o da kurban edilebilir. Koyun dışındakilerin ise ne kadar gösterişli olursa olsunlar, belirtilen yaşları tamamlamadıkça kurban edilmeleri caiz olmaz. Koyun ve keçiden her biri yalnız bir kişi adına kurban edilirken; deve, sığır ve manda gibi hayvanlar yedi kişiye kadar birleşerek kurban edilebilir. Kurban edilecek hayvanın uzuvlarının sağlam olması şarttır. Bunlar dışında kalan hayvanlardan kurban olmaz.

BİR HAYVANIN KURBAN EDİLMESİNE ENGEL OLAN DURUMLAR

- İki veya bir gözü kör olan veya görme gücünün çoğunu kaybetmiş olan,
- Aksak ayağını yere basıp, kesilecek yere gidemeyecek kadar topal olan veya ayaklarından biri kesik olan,
- Dişlerinin hepsi veya çoğu düşmüş olan,
- Kulağının veya kuyruğunun yarısından fazlası kopmuş veya kesilmiş olan,
- Hasta olduğu açıkça belli olan,
- Boynuzlarının bir veya ikisi kökünden kesilmiş olan,
- Koyun olup da bir, sığır olup da iki meme ucu kopmuş veya memesi kurumuş olan,
- Kuyruğu veya kulakları doğuştan olmayan,
- Burnu kesilmiş olan,
- Yalnız pislik yiyen,
- Dilinin çoğu kesik olan,
- Otlamayacak ve yem yiyemeyecek kadar deli veya dengesi bozuk olan,
- İyice zayıflayıp eti azalan ve yağı hiç kalmayan,
- Uyuzlu olup zayıf olan,
- Sütü kesilmiş olup yavrularını emziremeyen,
- Cinsiyeti belli olmayan, hünsa olan hayvanların kurban edilmeleri caiz değildir.

BİR HAYVANIN KURBAN EDİLMESİNE ENGEL OLMAYAN DURUMLAR

- Şaşı olması,
- Uyuzlu; ama semiz olması,
- Otlamasına mani olmayacak kadar deli olması,
- Kulaklarının delinmiş veya yarılmış ya da ucundan kesilip sarkık bir halde bulunması,
- Kulağı ön kısmından kesik olup sallanması,
- Doğuştan kulakları küçük olması,
- Cinsel organının bulunmaması veya burulmuş bir halde bulunması,

- Doğuştan boynuzsuz olması,
- Dişlerinin birazı dökülüp çoğunluğunun durması,
- Uzunun kesikliğinden dolayı cimadan aciz olması,
- Fazla yaşlı olduğu için doğum yapamaması,
- Yüzünde veya kulağında damga olması, bir hayvanın kurban edilmesine engel değildir.

KURBAN KESMENİN HÜKMÜ

Hanefî mezhebine göre akıl sağlığı yerinde, buluğa ermiş, temel ihtiyaçları ve borçlarından başka nâmî (artıcı) olup olmadığına ve üzerinden bir yıl geçip geçmediğine bakılmaksızın- nisap miktarı mala sahip olup (zengin sınıftan sayılır), mukim olan (yolcu olmayan) her Müslümanın Kurban Bayramı günlerinde udhiyye kurbanı kesmesi vaciptir. Diğer mezheplerin çoğuna göre ise bu kurbanı kesmek sünnet-i müekkededir.

Elinde nisap miktarı malı ya da parası bulunan kimsenin borcu bulunur ve bunu ödediği takdirde elindeki para veya mal nisap miktarından düşecekse, bu takdirde o kimseye kurban kesmek vacip olmaz. Bir ailede nisap miktarı malı olan birden fazla kişi varsa, sadece bir kurban kesmek tüm ev halkı için yeterli ve geçerli olmaz. Aynı aile içerisinde olsa dahi nisap miktarı malı olan her fert ayrı ayrı kurban kesmek zorundadır. Kocası olsun veya olmasın, kocası kurban kessin veya kesmesin, nisap miktarına sahip olan her kadın üzerine de kurban kesmek vaciptir. Şâfî mezhebine göre ise aile için bir kurban kesmek sünnet-i kifâyedir. Dolayısıyla aileden birisinin kurban kesmesi ile hepsi için sünnet yerine gelmiş olur. Bu görüş asgarî derecede nisâba sahip olan aileler için daha uygundur.

KURBANIN KESİLME VAKTİ

Eyyâmu Nahr (Kurban kesme günleri), Zilhicce ayının on, on bir ve on ikinci günleri yani bayramın birinci, ikinci ve üçüncü günleridir. Fakat birinci günde kesilmesi daha faziletlidir. Kurban için alınan hayvan bayram namazı kılındıktan sonra (fecirden sonra) kesilir. Bu vakitten evvel kesilen kurbanlıklarda kurban sevabı olmaz, sadece nafîle bir ibadet olur. *“Uveymir b. Eşkar’ın anlattığına göre; o, kurbanını bayram namazından önce kesmiş, sonra da durumu Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem’e açmıştır. Efendimiz de kendisine: ‘Kurbanını iade et (yeniden kes, o kurban yerine geçmez)’ buyurmuştur.”*⁵

İmam Şafî’ye göre ise, kurbanlar bayramın dördüncü günü güneş batıncaya kadar kesilebilir.

KURBAN NASIL KESİLİR?

Kurbanlık hayvanı usulüne uygun olarak rahatça ve fazla eziyet vermeden kesebilmek için, önce keskin ve büyük bir bıçak hazırlanır. Hayvanın göremeyeceği bir yere konur. Sonra kurbanlık hayvan, kesileceği yere eziyet verilmeden götürülür. Hayvanın yüzü ve ayakları kibleye gelecek şekilde sol tarafı üzerine yatırılır. Sağ arka ayağı serbest bırakılarak, diğer üçü bağlanır ve kibleye karşı durularak şu ayetler kurban sahibi veya vekili tarafından okunur: *“Gerçek şu ki, ben bir muvahhid olarak yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ve ben müşriklerden değilim.”*⁶

“De ki: Benim namazım, bütün ibadetlerim (kurbanım), hayatım ve ölümüm yalnızca Âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.”

Bu ayetlerden sonra, *“Allah-u Ekber Allah-u Ekber. Lâ ilâhe illallahu vallahu Ekber. Allah-u Ekber ve lillâhil hamd”* şeklinde tekbir getirilir. Sonra *“Bismillâhi Allah-u Ekber”* denilerek hazırlanan keskin bıçak hayvanın boynuna çalınır. Kurbanı elinden geliyorsa sahibinin kesmesi daha faziletlidir. Fakat buna güç yetiremiyorsa uygun gördüğü bir Müslümana da kestirebilir. Sadece kurban sahibinin besmelesi yeterli değildir aynı şekilde onu kesenin de besmelesi şarttır. Besmele kasten terk edilirse; kurbanın eti yenmez. Kurban sahibinin eli, hayvanı kesenin eli üzerinde olarak hayvanı kesecek olsalar, her ikisinin de besmele çekmesi gerekir. Bunlardan biri besmeleyi kasten terk ederse, hayvanın eti yenmez. Bu durum kurban sahibinin kesenin yanında olduğu zamanlarda gereklidir. Vekâlet yoluyla kestirenlerde kurbanı kesenin yanında bulunma zorunluluğu yoktur. Vekaleten kesen kişinin kurban sahibinin adını söylemesi usulüne göre kesim yapması yeterlidir. Usulüne göre kesim yapmış olmak için, hayvanın yemek ve nefes boruları ile iki şah damarının kesilmesi gerekir. Bu dördünden en az üçünün kesilmesi şarttır. Damar ve borular tamamen kesilerek kan iyice akıtılır. Hayvan böylece kesildikten sonra tamamen ölünceye kadar beklenir. Hayvan tamamen ölmeden alalacele kafa ve ayaklarını koparmak, derisini yüzmeğe kalkmak, kibleden çevirmek veya hayvana azap vermek mekruhtur.

KURBAN ETİ VE DERİSİ NASIL DEĞERLENDİRİLİR?

Allah için kesilen kurbanın eti üç parçaya bölünerek üçte biri kendisi ve ev halkına, üçte biri misafire, üçte biri de fakirlere dağıtımına ayrılır. Hepsinin sadaka olarak verilmesi daha faziletlidir. Eğer ev halkı kalabalık ve muhtaç iseler üçte ikisi aile efradına verilebilir.

Adak olarak kesilmeyen kurbanların etinden sahibi zengin olsa bile yiyebilir ve fakir olmayanlara da yedirip dağıtabilir. Fakat adak olarak kesilen kurbandan sahibi, usul (anne-baba, nene-dede yukarıya doğru) ve fūruu (oğulları/kızları ve torunları) yiyemez, eğer yerlerse yedikleri miktarın bedelini sadaka olarak vermelidirler.

Kurbanlık hayvanın sütünden yararlanmak, etini veya postunu (derisini) satıp parasını almak mekruhtur. Böyle bir iş yapılırsa kıymetini sadaka olarak vermek gerekir. Kurbanlıktan kasap ücreti de verilemez (kasap ücretini ayrıca vermek lazımdır).

Kesilen kurban etleri gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmalı, bu hususta hassas olunmalıdır. En yakından başlayarak tespit edilen ihtiyaç sahiplerine verilebilir ayrıca İslami hizmetlerde bulunan vakıf ve derneklere verilmelidir. Böylelikle onların vesilesiyle gerçek muhtaçlara kesilen kurban etleri ulaştırılabilir.

TEŞRİK TEKBİRLERİ

Arefe günü sabah namazından bayramın dördüncü gününün ikinci namazına kadar, yirmi üç vakit farz namazın arkasından bir defa teşrik tekbirleri getirilir. Fıkıh âlimlerinin çoğuna göre hükmü vaciptir. Sünnet diyen âlimler de vardır. Bu hususta kadın-erkek, misafir- mukim, cemaatle kılan – münferit kılan eşittir. İmam-ı Azam'a göre ise, bu tekbirlerin vacip olması için mukim olmak, hür olmak, erkek olmak ve namazın müstehap şekilde cemaatle kılınan bir farz namaz olması şarttır. Buna göre, misafirlere, kölelere, kadınlara ve tek başına namaz kılan kimselere bu tekbirler vacip değildir.

KURBAN ÇEŞİTLERİ

Kurbanlar vacip ve nafil olmak üzere ikiye ayrılır.

Vacip kurbanlar şunlardır:

1. Nisaba mâlik olan ve zengin sayılan kimselerin kesmekle mükellef oldukları kurban (Udhiye kurbanı).
2. Adak edilen kurban (Nezir kurbanı).
3. Hacc-ı Kıran ve Hacc-ı Temettü yapanların kesmek zorunda oldukları kurban
4. Hac ve Umre gibi iki ibadeti bir arada yapmanın şükrünü eda için (Hedy kurbanı).
5. Hacda kurban kesmeyi icap ettiren bir kusur işleyen kimsenin kesmesi gereken ceza kurbanları.
6. Bir fakirin kurban etmek niyetiyle satın aldığı bir hayvanı kurban etmesi de vaciptir.

Nafil kurbanlar ise, bu saydıklarımızın dışında kalan ve sırf nafil olarak kesilen kurbanlardır: Akîka kurbanları, Hacc-ı İfrad yapanların kestikleri kurbanlar, Kurban Bayramı dışında kesilen kurbanlar vs.

Akîka Kurbanı

Yeni doğan çocuk için şükür amacıyla kesilen kurbana, "akîka" adı verilir. Akîka kurbanı kesmek sünnettir. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için akîka kurbanı kesmiş⁸ ve bir hadisinde de şöyle buyurmuştur: "Her çocuk (doğumunun) yedinci gününde kendisi için kesilecek akîka kurbanı karşılığında bir rehine gibidir. Akîka kurbanı kesildikten sonra çocuğun başı tıraş edilir ve ona isim verilir."⁹

Bu açıdan akîka kurbanı, çocuğun doğduğu günden buluğ çağına kadar kesilebilirse de doğumun yedinci günü kesilmesi daha faziletlidir. Aynı günde çocuğa isim verilmesi ve saçı ağırlığınca altın veya değeri miktarınca sadaka verilmesi müstehaptır. Akîka kurbanının etinden sahibi de yiyebilir, başkalarına da yedirebilir veya sadaka olarak da verebilir.

Şükür Kurbanı

Herhangi bir vesileyle Allah'a şükretmek için kesilen kurbanı 'şükür kurbanı' denir. Bir kimse arzu ettiği bir amaca ulaşması veya bir nimete nail olması sebebiyle şükür kurbanı kesebilir. Ancak böyle bir nimeti elde eden kişinin, adakta bulunmadığı sürece kurban kesmesi zorunlu değildir. Ayrıca Hanefî mezhebine göre temettu veya kıran hacı yapan kişilerin, aynı mevsimde hac ve umreyi beraberce yaptıkları için Harem bölgesinde kesmeleri vacip olan kurban da bir tür şükür kurbanıdır.

Kurbana Dair Bazı Sorular

ÖLÜ KURBANİ DİYE BİR KURBAN ÇEŞİDİ VAR MIDIR?

Kurban, hayatta olan ve gerekli şartları taşıyan kimselerin Allah'a yaklaşmak ve O'nun rızasına ermek için yaptıkları bir ibadettir. Dolayısıyla kendisinin bir vasiyeti olmadıkça ölü adına kurban kesmek diye bir ibadet yoktur. Bununla birlikte bazı fakihler, sevabı ölüye bağışlanmak üzere kurban kesilebileceğine de cevaz vermişlerdir.

HZ. PEYGAMBER ADINA KURBAN KESİLEBİLİR Mİ?

Dinimizde insanların bir grup oluşturarak aralarında para toplayıp Hz. Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem adına kurban kesmeleri şeklinde bir uygulama yoktur. Bunun, yapılması gereken bir ibadet gibi görülmesi de caiz değildir. Çünkü Allah ve Rasul'ünden nakledilmeyen bir uygulamayı ibadet gibi telakki etmek ve ona ibadet vasfı vermek bid'attir. Her bid'at de Hz. Peygamberin nitelemesiyle dalalettir.¹

Hiz. Ali'den rivayet edilen "*Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem (sağlığında) kendi yerine bir kurban kesmemi vasiyet etti. İşte ben de onun yerine kurban kesiyorum*"² hadisi bu şekilde davrananlar için delil olmaz. Çünkü Hiz. Ali, kurbanı kesme gerekçesi olarak Hiz. Peygamber'in kendisine bunu vasiyet etmesini göstermiştir. Dolayısıyla bu hadis, eğer vasiyeti yoksa ölü adına kurban kesileceğine delalet etmez.

KURBAN KESMEK YERİNE BEDELİNİN SADAKA OLARAK VERİLMESİ CAİZ MİDİR?

Uhdiyye'nin (Kurban kesmenin) rüknü kan akıtmaktır. Hayvan boğazlanmadıkça vacip olan kurban ibadeti yerine getirilmiş olmaz.

1. Bakara, 131

1. Saffat, 102

2. Saffat, 102

3. * Alparslan Kuytul Hocafendinin "İman ve Teslimiyet" konferansından alıntıdır.

4. Esmâ Ardıç, Kurban ve Mesajı, Furkan Nesli dergisi 7. Sayı

5. İbn-i Mâce, Edâhi

6. En'âm, 79

7. En'âm, 162

8. Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 21; Nesâî, Akîka, 1

9. Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 21

Onun için kurbanlık hayvanın kesilmeden sadaka olarak verilmesi caiz olmaz. Böyle yapan bir kişi sadaka vermiş olur ancak kurban yükümlülüğü üzerinden düşmez. Çünkü kişinin üzerinden kurban kesme yükümlülüğünün kalkması, ancak Allah rızası için belirtilen vasıflarla hayvanın kesilmesiyle olur. Her bir ibadet için bir zaman tayin edilmiştir. O zamanda belirlenen ibadet eda edilmelidir. Başka bir ibadet onun yerini dolduramaz. Ramazan ayında oruç tutulur, hac aylarında gücü yeten hacca gider. Kurban Bayramı günlerinde de kurban kesilir. Bayram günü kurban kesmekten daha üstün bir ibadet yoktur. İbadetlerin kendilerine özgü şekil, şart ve rükünleri olduğu gibi hikmetleri, amaçları ve teşri gerekçeleri de vardır. İbadetlerdeki bu özelliklerin birbirinden ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Diğer taraftan ibadetler ancak emredildikleri şekliyle yerine getirilir. Kurban ibadeti de ancak kurban olacak hayvanın usulüne uygun olarak kesilmesiyle yerine getirilebilir. Bedelini infak etmek suretiyle (hayvan kesilmedikçe) kurban ibadeti yerine getirilmiş olmaz.

Şunu da vurgulamak yerinde olur kanaatindeyim. Bazı hayvan severlerin, Kurban Bayramı'nda kesilen hayvanlara üzülmeleri(!) ve yapılanı bir hayvan katliamı gibi lanse etmeleri, maksadını aşan sözlerdir ve haklılık payı yoktur. Çünkü kurban kesmekle, kesilen hayvanların sayısı çok artmamakta, sanıldığı gibi kesilen hayvanların nesli tükenmemektedir. Öyle olsaydı yüzyıllardır bu ibadet var olagelmiş ve sanıldığı gibi kesilen hayvanların nesli tükenmemiştir. Çünkü kurban kesilen günlerde kasapların normalde kestikleri günlük kesim miktarı sayısı da aynı oranda azalmaktadır. Dolayısıyla hayvan kesiminde bir denge söz konusudur. Kendi zevkleri için (deri ayakkabı ve çanta, kürk, manto gibi) her gün binlerce hayvanın kesilmesini çok görmeyenlerin, senede bir defa Allah rızası için kesilen ve çoğunlukla toplumdaki muhtaçların yararına olan kurban kesimini çok görmeleri ne kadar da art niyetli bir düşünce ve söylemdir.

YOLCUNUN/SEFERÎ OLANIN KURBAN KESMESİ GEREKİR Mİ?

Yolcu (seferî), kurban kesmekle mükellef değildir. Ancak kesmesi hâlinde sevabını kazanır. Kişi, kurbanını ikamet ettiği yerde kesebileceği gibi, bayram dolayısıyla veya başka bir sebeple gitmiş olduğu yerde de kesebilir. Seferî olması, kurban kesmesine ve kestiği kurbanın makbul

olmasına engel değildir. Seferî iken kurban kesenler; bayram günleri içinde ikamet ettikleri yere dönerlerse yeniden kurban kesmeleri gerekmez. Kurban Bayramı'nın başında mukim iken kurban kesmeden bayram günlerinde sefere çıkana da kurban vacip olmaz. Ancak sefer hâlinde iken kurban kesmeyip de bayram günlerinde ikamet ettikleri yere dönerlerse kurban kesmeleri gerekir. Başta Şâfiî mezhebi olmak üzere kurbanın sünnet olduğu görüşünde olanlara göre seferîlik durumunda da aynı hüküm geçerlidir.

AKİKA, ADAK, UDHİYYE VE NAFİLE KURBANLAR İÇİN AYNI BÜYÜKBAŞ HAYVANA ORTAK OLUNABİLİR Mİ?

Ortak kesilen kurbanlarda, hissedarlardan her birinin ibadet niyeti taşınması gerekir. Fakat bu niyetin aynı tür kurban için olması şart değildir. Buna göre ortaklardan bir kısmı udhiyye, diğer bir kısmı ise adak, akîka veya nafile kurbanı niyetiyle bir büyükbaş hayvana hissedar olarak katılabilirler. Ancak ortaklardan birinin niyeti sadece et yemek olursa o kurban (diğerleri için de) geçerli olmaz.

VEKÂLETEN KURBAN KESİLMESİ

Kurban mal ile yapılan bir ibadettir. Mal ile yapılan ibadetlerde vekâlet caizdir. Dolayısıyla kişi kurbanını bizzat kesebileceği gibi vekâlet yoluyla başkasına da kestirebilir.

Vekâlet, sözlü veya yazılı olarak ya da telefon, internet, faks vb. iletişim araçları vasıtasıyla verilebilir. Vekil tayin edilen kişi veya kurum aldığı vekâleti gereği gibi yerine getirmelidir. Kurbanda önemli olan, kişinin niyetinin Allah için olması ve kurbanın kendisi adına kesilmesidir. Dolayısıyla kurbanın yurt içinde başka bir ilde ya da yurt dışında kesilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Kurban fiyatlarının kesilen ülkeye göre az veya çok olması bu durumu değiştirmez. Ancak yaşadığı yerde muhtaç ve fakirler varsa kişinin kurbanını orada kesip dağıtması daha uygun olur. Çünkü kişinin yaşadığı yerdeki fakirlerin ve komşuların onun üzerinde hakları vardır.

SONUÇ OLARAK:

Kurban bir ibadettir, dolayısıyla ibadet şuuru içinde olmak ve bu ibadeti Allah'a yakınlaşma vesilesi olarak görmek lazımdır. Kurbanlığı alırken, keserken ve dağıtırken yani başından sonuna kadar kesilenin Allah yolunda kurban ettiğimiz birer İsmail olduğu şuuruyla hareket etmeli, bizi Allah yolunda mücadeleden alıkoyacak her şeyi kesilmesi gereken bir İsmail olarak görmeliyiz. Ramazan ve Kurban gibi iki büyük bayramımızın neden bu isimlerle anıldığına şuurunda olmalıyız. Birine (Ramazan'a) "şeker bayramı", diğerine (Kurbana) de "et bayramı" denilmesi her iki bayramı da şuursuzca kutlamak ve asıl anlamından uzaklaştırmak olacaktır. Ramazan'da oruç ile (nefsimizi dizginleyerek) günahlarımızı dökmenin, Allah'ın rızasına nâil olmanın sonucunda bayram yapıyoruz. Kurbanda ise bizi Allah'tan alıkoyan İsmailcilerimizi tıpkı Hz. İbrahim gibi kurban edebilmenin huzuruyla bayrama ulaşıyoruz. Hz. Ali'ye sormuşlar: "Bayram nedir?" Buyurmuş ki: "Günahsız geçen her gün kişi için bayramdır."

Rabbim, kendisi için kesilen kurbanlarımızı rızasına yaklaşma vesile kılın ve kabul eylesin. Bu ibadet vesilesiyle İbrahim Aleyhisselam ailesinin teslimiyetini anlamayı ve pratikte gösterebilmeyi bizlere nasip eylesin.

1. Ebû Dâvûd, Sünnet, 6; Tirmizî, İlim, 16
2. Ebu Dâvud, dahâyâ, 2

KURBAN KESERKEN
SÖZ VERİN;
"YA RABBİ
KURBANIMLA BERABER
SENDEN BAŞKA
HER ŞEYLE
ALAKAMI KESTİM"

Alparslan Kaytul Hocagendi

**KURBAN,
ALLAH'A YAKLAŞMAKTIR.**

“Kendini adamayanların büyük hizmetler yapması, ümmetin kurtuluşuna büyük katkılarda bulunması mümkün değildir. Allah, başkalarını değil kendini ve ailesini Allah’a adayanları övmektedir.”

Alparslan Kuytul Hocaefendi

İbrahim gibi adayanların İsmail gibi adananların eliyle yapılan hizmetlerin, Rabbimizin rahmetini celbederek ümmetimizin uyanışına, kurtuluşuna ve İslam medeniyetine ulaşılmasına vesile olmasını diliyoruz.

Fedakârlık, kardeşlik ve özveriyle çalışarak İbrahim’ce teslimiyet, İsmail’ce tevekkül gösteren ve Kurban’ını kurban eden kullardan olabilmek duasıyla...

KURBAN BAYRAMINIZ MÜBAREK OLSUN

FURKAN
GÖNÜLLÜLERİ

furkanvakfi.org [YouTube](https://www.youtube.com/furkanvakfi) [Twitter](https://twitter.com/furkanvakfi) [Facebook](https://www.facebook.com/furkanvakfi) [Instagram](https://www.instagram.com/furkanvakfi)

☎ 0 (535) 231 22 32